

LA SEGREGACIÓ ESCOLAR A CATALUNYA

INFORME DE PROGRÉS
SOBRE EL DESPLEGAMENT
DEL DECRET 11/2021
(GENER 2023)

RESUM EXECUTIU

SÍNDIC

EL DEFENSOR
DE LES
PERSONES

Resum executiu

El març del 2019, el Departament d'Educació i la institució del Síndic de Greuges van subscriure el Pacte contra la segregació escolar a Catalunya (en endavant, PSEC), juntament amb administracions locals i membres de la comunitat educativa i de l'arc parlamentari i institucional. **Actualment, més del 75% de municipis que tenen, com a mínim, dos centres que imparteixen els mateixos ensenyaments són signataris del PSEC.**

El PSEC inclou 30 actuacions i 189 mesures concretes en nou àmbits que el Departament d'Educació i la resta d'agents signataris, d'acord amb les seves funcions i competències, es van comprometre a implementar durant els cinc anys posteriors a la signatura del Pacte. **De les 30 mesures, se n'han completat 8, i les 22 restants estan en procés de compliment.**

Aquest nou informe té per objectiu continuar amb la tasca d'avaluació del desplegament de les mesures previstes en el PSEC durant el curs 2022/2023.

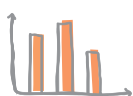
1. La reducció progressiva de la segregació escolar

Les mesures desenvolupades des de la signatura del Pacte contra la segregació escolar a Catalunya, que s'han intensificat l'any 2022, han permès reduir més del 15% els nivells de segregació escolar globals al sistema educatiu (i més del 28% de la segregació escolar existent dins dels municipis)

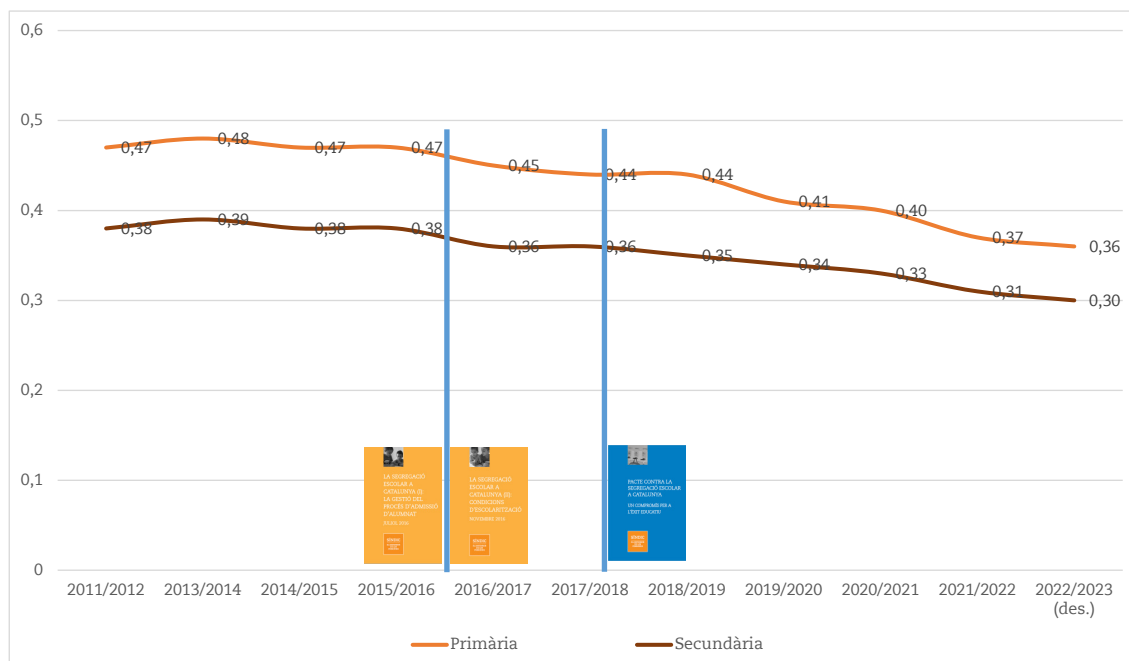
- Si prenem com a referència l'alumnat estranger, entre els cursos 2018/2019 i 2022/2023 (desembre), aquesta reducció ha estat del 16,4% a primària i del 14,9% a secundària. Mentre el curs 2018/2019 calia (hipotèticament) canviar de centre el 44% de l'alumnat estranger a primària i el 35% a secundària per garantir una escolarització plenament equilibrada d'aquest alumnat, el curs 2022/2023 (desembre) aquesta proporció és del 36% a primària i del 30% a secundària (gràfic 1). Els treballs del PSEC han permès alterar la tendència d'estancament existent abans de 2016.

- Si aconseguíssim tenir tots els municipis internament sense segregació (amb índexs de dissimilitud a escala local iguals a zero), l'índex de dissimilitud per al conjunt de Catalunya seria del 0,18 a primària i del 0,17 a secundària, a causa de la incidència de la diferent composició social dels diferents municipis. **Prement com a referència aquest objectiu, des del curs 2018/2019 s'ha aconseguit reduir la segregació escolar interna a escala local un 28,1% a primària i un 28,5% a secundària (gràfic 2).**

- Si prenem com a referència l'alumnat amb necessitats educatives específiques, a I3 hi ha hagut una reducció del 32,3% dels nivells de segregació d'aquest alumnat en l'admissió al sistema educatiu (amb índexs de dissimilitud que han passat de valors propers al 0,60 el curs 2018/2019 al 0,41 al curs 2022/2023).
- Si no hi haguessin desequilibris interns dins de cadascun dels municipis (índex de dissimilitud igual a zero en cada municipi), i només hi haguessin les diferències existents entre municipis en la prevalença de l'alumnat amb necessitats educatives específiques, l'índex de dissimilitud a I3 al conjunt de Catalunya seria del 0,24. S'han reduït un 57,9% els nivells de segregació escolar interna a escala local.

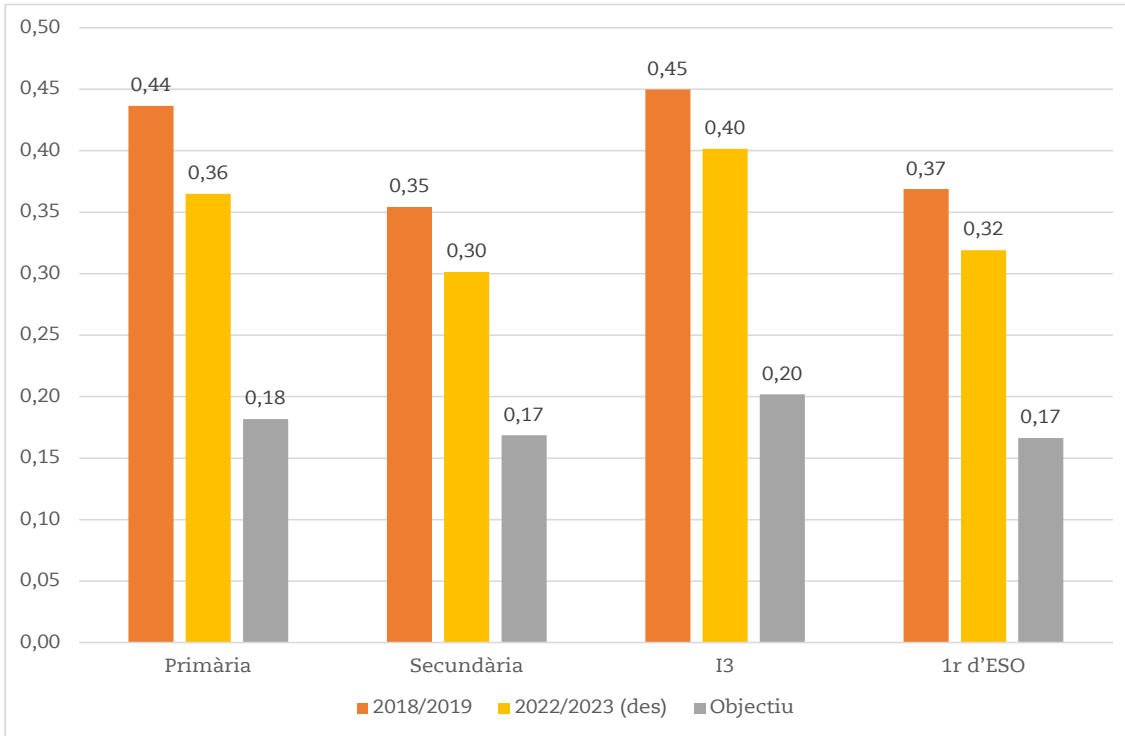
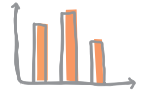
Gràfic 1. Evolució dels nivells de segregació escolar en funció de la nacionalitat de l'alumnat a Catalunya (2011-2023)

Font: elaboració a partir de dades del Departament d'Educació.

Nota: ens referim als nivells que van d'I3 a 6è de primària com a primària, i als nivells de 1r d'ESO a 4t d'ESO com a secundària.

Gràfic 2. Evolució dels nivells de segregació escolar en funció de la nacionalitat de l'alumnat a Catalunya (2011-2023)

Font: elaboració a partir de dades del Departament d'Educació.

Malgrat la disminució de la segregació escolar, hi ha municipis catalans amb forts desequilibris en l'escolarització d'alumnat, i també municipis que han presentat una evolució negativa

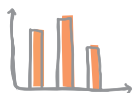
- Dues tercers parts de municipis de més de 5.000 habitants han reduït els nivells de segregació escolar des de l'aprovació del Pacte (68,6% a primària i 68,1% a secundària), però en una tercera part aquests nivells han augmentat.

- La proporció de municipis de més de 5.000 habitants que té índexs de dissimilitud superiors a 0,40 s'ha reduït a la meitat, del 40,6% el curs 2018/2019 al 19,3% el curs 2022/2023, però encara hi ha una proporció significativa de municipis amb elevats desequilibris en l'escolarització d'aquest alumnat a I3 (19,3%).

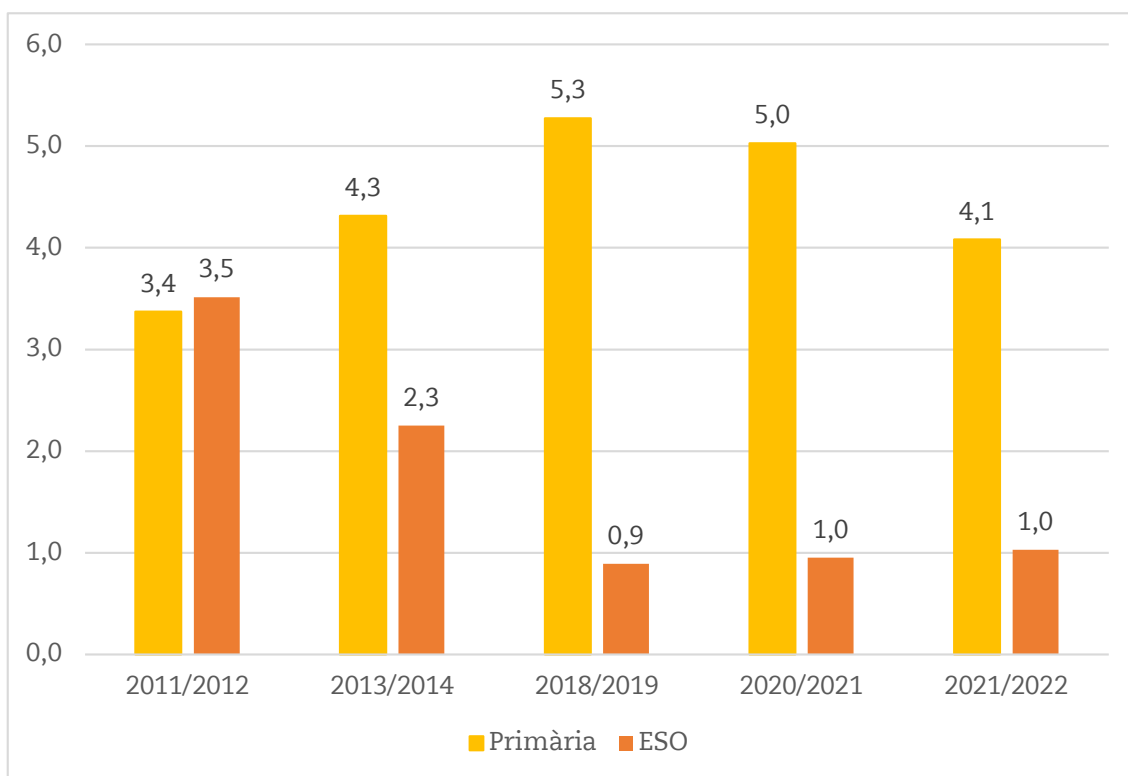
Des de la signatura del Pacte, malgrat que ha augmentat la proporció d'alumnat estranger escolaritzat al sistema educatiu, s'ha reduït el nombre de centres amb elevada concentració d'alumnat estranger

- A Catalunya, el curs 2021/2022 hi havia un total de 95 centres de primària amb més d'un 50% d'alumnat estranger, el 4,1% del total, 4 dels quals amb més del 70%. I a secundària hi havia 12 centres amb més d'un 50% d'alumnat estranger, l'1,0% del total, 1 dels quals amb més del 70%. El curs 2018/2019, just abans de la signatura del

Pacte contra la segregació escolar a Catalunya, el nombre de centres amb més del 50% d'alumnat estranger era lleugerament superior a primària (124, el 5,3% del total) i força equivalent a secundària (10, el 0,9% del total).

Gràfic 3. Evolució dels nivells de segregació escolar en funció de la nacionalitat de l'alumnat a Catalunya (2011-2023)

Font: elaboració a partir de dades del Departament d'Educació.

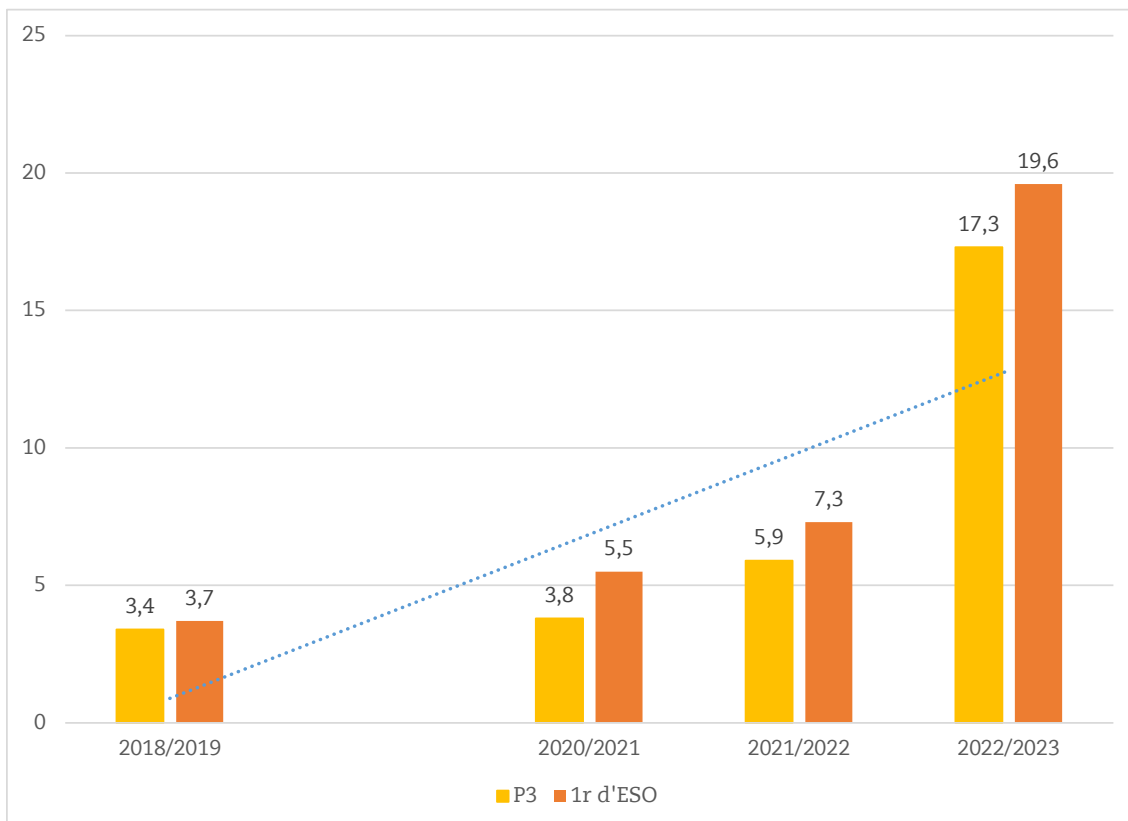
2. Principal avenç en el desplegament del Decret 11/2021: la millora de la detecció d'alumnat amb necessitats educatives específiques i la gestió de la reserva de places

La detecció d'alumnat amb necessitats educatives específiques per raons socioeconòmiques en el procés d'admissió d'alumnat a 1r i 3r d'ESO s'ha quintuplicat entre els cursos 2018/2019 i 2022/2023, però encara hi ha marge per continuar incrementant la detecció

■ Des de la signatura del PSEC, l'alumnat amb necessitats educatives específiques per raons socioeconòmiques ha passat del 6,4% el curs 2018/2019 al 14,6% el curs 2021/2022 a educació primària, i del 5,6% al 11,9% a educació secundària.

■ Si es prenen com a referència les sol·licituds en el procés d'admissió d'alumnat a 1r i 3r d'ESO, l'alumnat amb necessitats educatives específiques per raons socioeconòmiques ha passat del 3,4% el curs 2018/2019 al 17,3% el curs 2022/2023 en el cas d'1r, i del 3,7% al 19,6% en el cas de 3r d'ESO (gràfic 4). Aquests nivells de detecció suposen un salt qualitatiu molt significatiu pel que fa al compliment dels objectius establerts en el PSEC.

Gràfic 4. Evolució de les sol·licituds d'alumnat amb necessitats educatives específiques a 1r i 3r d'ESO (2018-2023)

Font: elaboració a partir de dades del Departament d'Educació.

- El Decret 11/2021 estableix com a criteri per determinar la concurrència de necessitats educatives específiques per raons socioeconòmiques la situació de pobresa o el risc de patir-la. Malgrat la millora molt significativa en la detecció d'alumnat amb necessitats educatives específiques per raons socioeconòmiques, **es detecta el 60% d'alumnat en situació de risc de pobresa** (que se situa a Catalunya entre la població infantil de menys de setze anys en el 29,3%).

En el procés d'admissió corresponent al curs 2022/2023, l'adequació de la reserva en funció de la detecció feta ha arribat a prop del 90%, quan abans de la signatura del Pacte era inferior al 50%

- S'ha millorat l'adequació del nombre de places reservades a la quantitat d'alumnat amb necessitats educatives específiques resident a la zona. Abans de la signatura del PSEC, la reserva de places estava clarament sobredimensionada, la qual cosa dificultava l'escolarització equilibrada d'alumnat. **A l'13 el nombre de sol·licituds d'alumnat amb necessitats educatives específiques era inferior al 50% del nombre de places reservades per a aquest alumnat en el procés d'admissió per al curs 2018/2019, mentre que en el procés d'admissió corresponent al curs 2022/2023, aquesta proporció ha augmentat fins a quasi el 90% de la reserva de places en el cas de l'oferta final** (a 1r d'ESO ha passat del 70% a quasi el 95%).

3. Principals millores pendents en el desplegament del Decret 11/2021: l'adequació de la zonificació escolar i el finançament dels centres

En la majoria dels municipis no s'han modificat els models de zonificació després de l'aprovació del Decret 11/2021

- El Decret 11/2021 preveu la revisió dels models de zonificació escolar, per garantir que tenen heterogeneïtat social interna. **Només un 5,4% dels municipis han modificat les zones educatives arran de l'aprovació d'aquest decret.**
- El Decret 11/2021 estableix que quan la zona educativa inclou més d'un centre educatiu s'ha de motivar amb un informe sobre l'impacte en l'escolarització equilibrada de l'alumnat en relació amb els diferents models possibles de zonificació, elaborat per la inspecció educativa. En la pràctica, **només en un 9,2% de municipis s'han elaborat informes sobre l'impacte del model de zonificació.**

Hi ha municipis amb zones que no garanteixen l'heterogeneïtat social interna, i també municipis grans amb models de zona única que poden no ser adequats per combatre la segregació escolar: una tercera part de municipis grans tenen models de zona única, i prop d'una desena part de municipis tenen zones socialment homogènies amb elevada complexitat

■ El curs 2022/2023, a primària, el 69,3% de municipis de més de 5.000 habitants tenen un model de zona única amb diferents centres, i un 8,5% tenen un model de zona única amb una única escola. A secundària, aquestes proporcions són del 55,7% i del 32,9%, respectivament. Si prenem com a referència els municipis grans, de més de 50.000 habitants, prop d'una tercera part (el 30,4% a primària i el 43,5% a secundària) tenen també un model de zona única. La majoria d'aquests municipis tenen una zona única amb més de 15 centres de primària i prop de 10 centres de secundària (com, d'altra banda, també succeeix en municipis com ara Barcelona, l'Hospitalet de Llobregat o Terrassa, tot i no tenir un model de zona única).

■ En el cas de municipis amb zones grans, o de municipis grans amb zona única, no sempre es garanteix la proximitat en l'escolarització de l'alumnat. Aquesta circumstància també es produeix, de vegades, en l'assignació de plaça a l'alumnat amb necessitats educatives específiques quan la reserva de la zona està completa i no hi ha vacants d'acord amb la planificació feta.

■ Hi ha municipis amb zones en què tots els centres tenen una situació d'elevada complexitat, i que al seu torn tenen zones veïnes en què hi ha centres sense aquesta elevada complexitat. Així, a primària, un 9,9% de municipis (21) de més de 5.000 habitants tenen zones on tots els centres tenen elevada complexitat, i un 13,7% (29) tenen zones amb més del 75% de centres amb elevada complexitat. Només en 7 d'aquests municipis no hi ha centres sense elevada complexitat. En la resta dels casos, el municipi disposa de centres sense elevada complexitat i un cert marge per configurar zones socialment més heterogènies.

■ En el cas de secundària, un 7,5% de municipis (16) té zones en què tots els centres tenen elevada complexitat, i un 9,4% (20) tenen zones amb més del 75% de centres amb elevada complexitat. En aquest cas, són 13 els municipis que no disposen de centres sense complexitat.

Els compromisos associats al finançament dels centres previstos en el Pacte no s'han acomplert. Els ajuts previstos en el Decret 11/2021 encara no s'han transferit, tot i que s'ha previst fer-ho durant el curs 2022/2023 només per a l'alumnat d'I3 i 1r d'ESO

■ La Memòria econòmica del Decret 11/2021 indicava que per al curs 2021/2022 el finançament per a l'escolarització d'alumnat amb necessitats educatives específiques havia de ser de 31,1 milions d'euros en el cas dels centres públics, i de 17,5 milions d'euros en el cas dels centres concertats. El finançament addicional

rebut pels centres concertats ha estat de 12,0 milions d'euros, un 31,4 % menys del que estava previst.

■ De cara al curs 2022/2023, el Departament d'Educació ha anunciat que, per donar compliment a la previsió de l'article 63 del Decret 11/2021, dotarà els centres de recursos econòmics per a cadascun dels alumnes amb necessitats educatives específiques d'I3 i 1r d'ESO (amb una transferència directa a través del pressupost dels centres de 384,6 euros per alumne en el cas dels centres públics, i amb una subvenció de 988,11 euros per alumne en el cas dels centres concertats). S'exclou d'aquesta previsió la resta d'alumnat, que en el cas dels centres concertats continuarà subjecte a la subvenció de finançament addicional que ja existia (Ordre EDU/251/2022, de 22 de novembre).

■ Per ara, des de la signatura del PSEC, s'ha incrementat l'escolarització d'alumnat socialment vulnerable als centres concertats en un 103% i també el finançament addicional en un 83% (dels 6,6 milions d'euros el curs 2018/2019 als 12,0 milions d'euros el curs 2021/2022). Pel que fa al pressupost del 2023, la previsió del Departament d'Educació és incrementar aquesta partida fins als 24,9 milions d'euros, per poder atendre la totalitat de l'alumnat detectat d'I3 i de 1r d'ESO. La previsió és destinar un import de 35,4 milions d'euros per al 2024 i de 43,4 milions d'euros per al 2025.

Taula 1. Evolució del finançament addicional dels centres concertats (2017-2022)

Curs	Import	Alumnat beneficiari
2017/2018	6.559.911	10.873
2018/2019	6.559.936	11.562
2019/2020	6.559.992	13.401
2020/2021	8.144.291	15.440
2021/2022	12.005.000	22.069
2022/2023 (previsió)	24.900.000	-
2024 (previsió)	35.400.000	-
2025 (previsió)	43.400.000	-

Font: Departament d'Educació.

La dilació en el pagament dels ajuts previstos en el Decret 11/2021 també es produeix en altres subvencions adreçades a finançar les mesures d'escolarització equilibrada d'alumnat al sector concertat

- El procediment de convocatòria pública per a la concessió de subvencions per dotar de finançament addicional els centres privats que presten el Servei d'Educació de Catalunya en entorns de característiques socioeconòmiques desfavorides per al curs 2021/2022 es va obrir el mes de maig i es va resoldre el mes d'agost, un cop el curs escolar ja havia finalitzat.
- Aquest retard en el pagament posa en qüestió l'eficàcia de la subvenció, quan té per finalitat evitar la discriminació de l'alumnat pertanyent a famílies en situació econòmica més desafavorida, suplint així les aportacions que les famílies no poden fer per motius econòmics. En canvi, la seva concessió es resol quan el curs ja ha acabat.

4. Altres aspectes que cal millorar

4.1. La planificació de la detecció d'alumnat amb necessitats educatives específiques i la seva escolarització equilibrada

En el procés d'admissió per al curs 2022/2023, la detecció es va fer amb retard, i es va modificar de manera ostensible la reserva després del període de preinscripció

- La detecció tardana de l'alumnat amb necessitats educatives específiques i la modificació substancial de l'oferta en el procés d'admissió corresponent al curs 2022/2023 van poder desvirtuar el procés de preinscripció en determinats centres, perquè van modificar completament la informació de què disposaven les famílies en el moment de formalitzar la sol·licitud de preinscripció, i van tenir un impacte negatiu en la percepció que les famílies tenen de les mesures d'escolarització equilibrada. Això va succeir en centres en els quals en l'oferta inicial publicada hi havia places ordinàries disponibles i en l'oferta final totes o quasi totes aquestes places havien passat a ser places reservades per poder donar cabuda a l'alumnat amb necessitats educatives específiques detectat.

Hi ha importants desigualtats territorials en els nivells de detecció de l'alumnat amb necessitats educatives específiques per raons socioeconòmiques

- Mentre que hi ha prop d'una cinquena part de municipis de més de 5.000 habitants amb nivells de detecció superiors al 25%, tant a primària com a secundària, n'hi ha una tercera part, el 33,5% a l'1r i el 40,5% a l'1r d'ESO, que tenen uns nivells de detecció que se situen per sota del 10%.

■ Quasi la meitat de municipis no tenen creades les unitats de detecció previstes en el Decret 11/2021: un any i mig després de l'aprovació del Decret 11/2021, s'han creat les unitats de detecció en el 58% de municipis, però en un 42% de municipis, no.

No es garanteix encara suficientment la doble via d'accés al sistema educatiu entre l'alumnat amb necessitats educatives específiques i l'alumnat ordinari, i hi ha manca de transparència en els criteris que s'empren per a l'assignació de plaça de l'alumnat amb necessitats educatives específiques

■ Encara hi ha alumnat amb necessitats educatives específiques que s'escolaritza en places ordinàries. Aquesta situació es produeix de manera clara en el cas de l'alumnat amb aquestes necessitats que té germans als centres i que s'hi escolaritza, encara que la reserva sigui insuficient. També es produeix amb la resta d'alumnat en el període de temps que hi ha entre la pèrdua de vigència de la reserva de places (31 d'agost de 2022 en el darrer procés d'admissió) i la pèrdua de vigència de la llista d'espera (2 de setembre de 2022). L'alumnat ordinari només hauria de ser matriculat a places ordinàries i l'alumnat amb necessitats educatives específiques, a places reservades (vigents fins a l'inici de curs).

■ L'allargament de la vigència de la reserva, que ja s'està aplicant en el procés d'admissió corresponent al curs 2022/2023, reforça aquesta doble via d'accés.

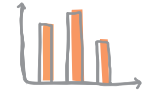
■ Per garantir les condicions d'igualtat en l'accés al sistema educatiu (article 4.1 de la Llei d'educació de Catalunya, LEC) i tenir en compte la voluntat de les famílies tal com succeeix amb l'alumnat ordinari (article 57.3 del Decret 11/2021), l'assignació de plaça de reserva podria seguir un procediment equivalent a l'assignació ordinària (listes baremades, etc.), amb els mateixos criteris de transparència que el procés ordinari d'assignació de plaça.

4.2. La millora de la gestió de la matrícula viva i l'aplicació de la proporció màxima d'alumnat amb necessitats educatives específiques

S'ha reduït la proporció d'alumnat amb necessitats educatives específiques escolaritzat fora de termini als centres amb elevada complexitat, però aquesta proporció és encara superior al 30% del total de la matrícula viva

■ El curs 2021/2022 s'ha reduït la proporció de matrícula viva assignada a centres amb elevada complexitat respecte al curs 2018/2019, del 40,2% al 37,9% a primària i del 30,1% al 29,4% a secundària (gràfic 5). Aquesta reducció, però, és poc significativa.

Gràfic 5. Evolució del percentatge de matrícula viva en centres d'alta complexitat (2018-2022)

Font: elaboració a partir de dades del Departament d'Educació.

■ El curs 2021/2022 també s'ha reduït la proporció de matrícula viva d'alumnat amb necessitats educatives específiques a centres amb elevada complexitat respecte al curs 2020/2021 (del 42,6% el curs 2020/2021 al 38,1% el curs 2021/2022 a primària, i del 34,2% al 30,5% a secundària, quatre punts percentuals menys). **Aquesta proporció de matrícula viva escolaritzada en centres amb elevada complexitat, però, continua sent elevada.**

■ **La matrícula viva tendeix a escolaritzar-se de manera més equilibrada que no pas ho fa l'alumnat estranger o l'alumnat amb necessitats educatives específiques quan accedeix al sistema educatiu, particularment a I3.** L'índex de dissimilitud de la matrícula viva és del 0,32 a primària i del 0,31 a secundària, mentre que aquests índexs són del 0,41 en el cas de l'alumnat estranger escolaritzat a I3 i del 0,42 en el cas de l'alumnat amb necessitats específiques escolaritzat a I3.

A la pràctica, no s'ha desplegat la proporció màxima d'alumnat amb necessitats educatives específiques prevista en el Decret 11/2021

■ A escala local, encara no s'utilitzen prou els instruments que estableix el Decret 11/2021 i que ja estan disponibles per garantir l'escolarització equilibrada de la matrícula viva (la proporció màxima d'alumnat amb necessitats educatives específiques, el tancament de ràtios per grup després de l'inici de curs, els increments de ràtio, etc.). **S'incompleix el compromís del PSEC de no escolaritzar la matrícula viva d'alumnat amb necessitats educatives específiques a centres amb elevada complexitat.**

4.3. La reducció de la sobreoferta a mitjà termini

La reducció de ràtios a I3 en el procés d'admissió corresponent al curs 2022/2023 ha aconseguit situar la sobreoferta als nivells del curs 2018/2019, quan es va signar el Pacte, però no resol a mitjà termini els efectes de la davallada demogràfica

- Des de la signatura del Pacte, la sobreoferta va augmentar notablement fins al procés d'admissió corresponent al curs 2021/2022, especialment a I3, quan va passar del 82,8% de cobertura de les sol·licituds a I3 en relació amb l'oferta inicial el curs 2018/2019 al 89% el curs 201/2022. Amb tot, la reducció d'un 20% de les ràtios a la majoria dels centres educatius per al curs 2022/2023, especialment del sector públic, ha permès tornar a situar la sobreoferta als nivells vigents el curs 2018/2019, tant a I3 com a 1r d'ESO, malgrat que el nombre d'alumnat preinscrit ha decrescut en aquest mateix període (taula 2).

Taula 2. Evolució de les dades de sobreoferta (2018-2023)

Etapa	Tipus	2018/2019	2020/2021	2021/2022	2022/2023
I3	Sol. / Oferta inicial (100 places)	89,0	84,7	82,8	89,2
	Sol. / Oferta final (100 places)	86,9	84,1	82,4	88,0
	Oferta inicial - Sol·licituds	8.361	11.483	12.419	7.006
	Oferta final - Sol·licituds	10.205	12.058	12.798	7.910
1r d'ESO	Sol. / Oferta inicial (100 places)	97,8	98,0	95,2	96,8
	Sol. / Oferta final (100 places)	95,8	96,3	94,9	95,9
	Oferta inicial - Sol·licituds	1.275	1.220	2.871	1.797
	Oferta final - Sol·licituds	2.464	2.308	3.087	2.289

Font: elaboració a partir de dades del Departament d'Educació.

4.4. L'aprofitament de les adscripcions per combatre la segregació escolar

Hi ha models d'adscripció vigent en nombrosos municipis que reproduïxen la segregació escolar, i pràcticament la meitat dels municipis grans tenen un model d'adscripció única

- Hi ha municipis que tenen instituts amb totes les escoles adscrites amb elevada complexitat, o també municipis amb escoles amb elevada complexitat que només tenen adscrits instituts amb elevada complexitat. En total, el 7,0% de municipis de més de 5.000 habitants (15) tenen instituts amb totes les escoles adscrites

amb elevada complexitat, i el 16,5% de municipis (35) tenen escoles amb elevada complexitat que només tenen adscrits instituts amb elevada complexitat. Només el 24,1% dels municipis tenen escoles amb elevada complexitat que no tenen cap institut adscrit amb elevada complexitat.

- En els municipis més grans de 5.000 habitants, hi ha 45 instituts amb totes les escoles adscrites amb elevada complexitat, i 150 escoles amb elevada complexitat amb tots els instituts adscrits amb elevada complexitat. El 28,3% dels instituts amb elevada complexitat tenen adscrites escoles amb elevada complexitat.

- El 84,9% de municipis de més de 5.000 habitants tenen un model d'adscripció única. En el cas dels municipis grans, de més de 50.000 habitants, el 47,8% disposen d'aquest model d'adscripció.

4.5. El desplegament dels instruments de governança del procés d'admissió d'alumnat

Més del 15% dels municipis més grans de 5.000 habitants no tenen constituïdes les taules locals de planificació, i quasi el 50% no tenen oficines municipals d'escolarització

- El Decret 11/2021 estableix que les taules locals de planificació educativa es constitueixen preceptivament en tots els municipis de més de 10.000 habitants, i potestativament per a la resta dels municipis que així ho acordin conjuntament amb el Departament. El 16,1% de municipis de més de 5.000 habitants no disposen de taules locals de planificació.

- El Decret 11/2021 també preveu la constitució de les oficines municipals d'escolarització per acord entre la direcció dels serveis territorials del Departament i els ajuntaments, com a referent per a l'atenció, la informació i l'orientació a les famílies en relació amb els procediments d'admissió. El 44,6% dels municipis de més de 5.000 habitants no disposen d'oficines municipals d'escolarització.

4.6. El suport als centres amb elevada complexitat

Hi ha dèficits de cobertura dels plans educatius d'entorn al conjunt de centres amb elevada complexitat

- Durant els darrers anys, particularment d'ençà del curs 2014/2015, el Departament d'Educació i les administracions locals han impulsat la creació de plans educatius d'entorn. El curs 2021/2022 ja hi havia 135 plans distribuïts en 117 municipis, amb un total de 1.481 centres participants.

- Tot i això, encara hi ha centres amb elevada complexitat que no disposen d'aquest suport de tipus comunitari. A partir de les dades aportades pel Departament

d'Educació, si prenem com a referència els centres públics de primària i secundària obligatòria, hi ha 70 centres de molt alta complexitat i 236 centres d'alta complexitat que no disposen d'aquest suport.

■ En el cas dels centres de primària amb elevada complexitat, la cobertura és del 65,6%, mentre que en el cas de secundària és del 73,3%. Això significa que més d'una quarta part de centres amb elevada complexitat no disposen de pla educatiu d'entorn.

5. Principals recomanacions

La millora de la detecció d'alumnat amb necessitats educatives específiques

■ Establir un criteri de renda com a element central per determinar la concurrència de les necessitats educatives específiques de l'alumnat, i desenvolupar procediments més automatitzats i menys "artesanals" de detecció (com ara un sistema de cribratge a través d'una fórmula basada en el compliment de requisits garantits a partir del llindar de renda).

El desplegament de la proporció màxima d'alumnat amb necessitats educatives específiques per millorar la gestió de la matrícula viva

■ Aplicar els instruments que ofereix el Decret 11/2021 per evitar l'escolarització de matrícula viva d'alumnat amb necessitats educatives específiques als centres de màxima complexitat del municipi, especialment la proporció màxima d'alumnat amb necessitats educatives específiques (article 59).

La convocatòria d'ajuts per a l'escolarització equilibrada d'alumnat i la millora del finançament dels centres

■ Desplegar amb diligència la convocatòria d'ajuts econòmics als centres per a l'escolarització equilibrada de l'alumnat amb necessitats educatives específiques, vinculats a la detecció i l'accés per reserva, i, en la mesura de les disponibilitats pressupostàries, millorar el finançament dels centres públics i concertats previst en l'estudi del cost de la plaça escolar a través de contractes programa.

El desplegament de les zones educatives heterogènies com a unitats de planificació educativa

■ Revisar els models de zonificació escolar vigents a cada municipi per analitzar el nivell d'heterogeneïtat social de les diferents zones i aplicar el model més eficaç a l'hora de combatre la segregació escolar, sigui quina sigui la seva composició i delimitació, tenint present que la seva composició social ha de ser heterogènia com a requisit fonamental.

La programació de l'oferta a mitjà termini per reduir la situació de sobreoferta

- Planificar a escala local, a través de les taules locals de planificació, i un cop escoltades les comissions de participació en la programació, una oferta a mitjà i llarg termini (període d'entre tres i vuit anys), que corregeixi la situació de sobreoferta existent, ja sigui amb l'aplicació de reduccions de ràtios, la supressió de grups o el tancament de centres, tenint en compte l'impacte sobre la segregació escolar.

L'acompanyament i l'impuls de la implementació de les mesures a escala local

- Promoure un pla de monitorització i acompanyament per al desplegament del Decret 11/2021 a escala local, i promoure pactes locals contra la segregació escolar.

SÍNDIC

EL DEFENSOR
DE LES
PERSONES

Síndic de Greuges de Catalunya
Passeig Lluís Companys, 7
08003 Barcelona
Tel 933 018 075 Fax 933 013 187
sindic@sindic.cat
www.sindic.cat

